

José Tolentino Mendonça

PETITA TEOLOGIA
DE LA LENTITUD

Traducció del portuguès de
PERE COMELLAS CASANOVA

FRAGMENTA EDITORIAL

Títol original *Pequena teologia da lentidão*

Publicat per FRAGMENTA EDITORIAL
Plaça del Nord, 4, pral. 1.^a
08024 Barcelona
www.fragmenta.cat
fragmenta@fragmenta.cat

Col·lecció ASSAIG, 42
Consell assessor PERE LLUÍS FONT
FRANCESC-XAVIER MARÍN
JOSEP OTÓN
FRANCESC TORRALBA
AMADOR VEGA

Primera edició MAIG DEL 2017
Producció editorial IGNASI MORETA
Producció gràfica INÈS CASTEL-BRANCO
Impressió i relligat ROMANYÀ VALLS, S. A.

© 2017 JOSÉ TOLENTINO MENDONÇA
pel text

© 2017 PERE COMELLAS CASANOVA
per la traducció

© 2017 FRAGMENTA EDITORIAL, S. L.
per aquesta edició

Dipòsit legal B. 4.029-2017
ISBN 978-84-15518-73-0

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Amb el suport del Departament de Cultura

RESERVATS TOTS ELS DRETS

ÍNDEX

I	L'art de la lentitud	7
II	L'art de l'inacabat	11
III	L'art d'agrair el que no ens donen	15
IV	L'art del perdó	19
V	L'art d'esperar	23
VI	L'art de cuidar	27
VII	L'art d'habitar	31
VIII	L'art de mirar la vida	35
IX	L'art de la perseverança	39
X	L'art de la compassió	43
XI	L'art de l'alegria	47
XII	L'art d'anar a trobar el que es perd	51
XIII	L'art de la felicitat	55
XIV	L'art de la gratitud	59
XV	¿L'art d'escoltar el nostre desig?	63
XVI	L'art de morir	67
XVII	L'art de no saber	71

L'ART DE LA LENTITUD

POTSER HAURÍEM de tornar a aquest art tan humà que és la lentitud. Els nostres estils de vida semblen inevitablement contaminats per una pressió que no dominem; no hi ha temps a perdre; volem assolir els objectius tan ràpidament com en siguem capaços; els processos ens desgasten, les preguntes ens retarden, els sentiments no serveixen per a res: ens diuen que el que compta són els resultats, només els resultats. D'aquesta manera, els ritmes de l'activitat es tornen despietadament antinatural.

Cada projecte que ens proposem és sempre més absorbent que l'anterior i té l'ambició de passar per davant de tot. Els horaris s'allarguen i imposen una reculada de l'esfera privada. I fins i tot quan som a l'esfera privada cal continuar connectats i disponibles en tot moment. Passem a viure en un

espai obert, sense parets ni límits, sense uns dies diferents dels altres, sense rituals reconfiguradors, en un continu obsessiu, controlat de minut en minut. Perdem l'alè, fem les coses perquè sí, atropellats per agendes i jornades encadenades que ens fan sentir que abans de començar ja fem tard. Tanmateix, hauríem de reflexionar sobre el que perdem, sobre el que va quedant enrere, submergit o en sordina, sobre el que deixem de saber quan permetem que l'acceleració ens condicioni fins aquest punt. Amb raó, en un magnífic text titulat *La lentitud*, Milan Kundera escriu: «Quan les coses passen massa de pressa, ningú no pot estar segur de res, de res de res, ni d'un mateix.» I explica tot seguit que el grau de lentitud és directament proporcional a la intensitat del record, mentre que el grau de velocitat és directament proporcional al de l'oblit. És a dir, fins i tot la sensació de domini dels diversos fronts, fins i tot aquesta entusiàstica sensació d'omnipotència que la pressa ens dona, és fictícia. La pressa ens condemna a l'oblit.

Passem per les coses sense habitar-les, parlem amb els altres sense sentir-los, reunim informació que no arribarem a pair mai. Tot transita en un galop sorollós, vehement i efímer. En realitat, la

velocitat amb què vivim ens impedeix viure. Una alternativa és rescatar la nostra relació amb el temps. A poc a poc, amb petits passos. Però això no es fa sense una desacceleració interna. Precisament perquè la pressió de decidir és enorme, necessitem una lentitud que ens protegeixi de les precipitacions mecàniques, dels gestos cegament compulsius, de les paraules repetides i banals. Precisament perquè ens hem de desdoblar i multiplicar, necessitem reaprendre l'aquí i l'ara de la presència, reaprendre el que és sencer, intacte, concentrat, atent i u.

Encara que la lentitud hagi perdut posicions en les nostres societats modernes i occidentals, continua sent un antídoto contra l'anivellament normalitzador. La lentitud intenta fugir del que és quadriculat; gosa transcendir el que és merament funcional i utilitari; tria més sovint conviure amb la vida silenciosa; anota els petits tràfics de sentit, els intercanvis de sabor i les seves fascinants minúcies, el palpament diversificat i tan íntim que pot ser lluminós.